

Т.П. Остапчук, канд. екон. наук, доц. (*ЖДТУ, Житомир*)

ПИТАННЯ ВСТАНОВЛЕННЯ ПРАВ НА ЗЕМЕЛЬНІ РЕСУРСИ В ЗАБЕЗПЕЧЕННІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ДІЯЛЬНОСТІ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ

Проведення земельної реформи та встановлення прав на земельні ресурси суб'єктів господарювання не є можливим без врахування питань сталого розвитку нашої держави. Взагалі цікавість до проблеми сталого розвитку з'явилася в кінці 1960-х років, коли були виявлені негативні екологічні та соціальні наслідки швидкої індустріалізації, екологічні ризики створення ядерних технологій та масового видобутку корисних копалин, а також диспропорції в розміщенні світових продуктивних сил.

Саме поняття «сталий розвиток» було введено в 1983 р. Всесвітньою комісією з навколишнього середовища і розвитку, створеною у відповідь на зростаюче занепокоєння суспільства швидким погіршенням екологічного стану в світі. В подальшому визначення сталого розвитку було закріплено в документах ООН, а також в стандартах ISO:26000 і ISO:20121. Відповідно до стандарту ISO:26000 під сталим розвитком слід розуміти розвиток, який задовольняє потреби теперішнього часу, не ставлячи під сумнів можливості майбутніх поколінь задовольняти свої потреби. Сталий розвиток повинен співвідноситися з цілями високої якості життя, здоров'я та благополуччя, соціальною справедливістю, а також «з необхідністю підтримки здатності Землі створювати життя у всьому його розмаїтті».

Підходи вчених до сталого розвитку є різноманітними, але кожен із зазначених підходів характеризує відповідний етап досягнення, становлення та дотримання положень концепції сталого розвитку, яка в свою чергу є основою трансформації суспільства в напрямі становлення нової економічної формації. Крім того не зважаючи на те, що підходи авторів є різноманітними, проте кожен із них переслідує єдину мету: гармонізація економічної, соціальної та екологічної складової. Тому, питання сталого розвитку як відповідних процесів із трансформації та підтримання відповідного стану в більшій мірі визначають організаційно-методологічні положення бухгалтерського обліку як складової інформаційного забезпечення управління підприємством.

Фундаментальні положення Концепції сталого розвитку були проголошеними на конференції ООН з навколишнього середовища та

розвитку в Ріо-де-Жанейро 3-14 червня 1992 році в рамках прийняття «Порядку денного на XXI століття» (далі – Порядок). Основні напрями використання земельних ресурсів були закріплені в розділі I «Соціальні та економічні аспекти», глава 8 «Облік питань навколишнього середовища в процесі прийняття рішень» та в розділі II «Збереження та раціональне використання ресурсів в цілях розвитку», глава 10 «Комплексний підхід до планування та раціонального використання земельних ресурсів». В главі 8 «Облік питань навколишнього середовища в процесі прийняття рішень» зазначено, що при створенні систем комплексного обліку екологічних та економічних факторів головною метою є розширення існуючих систем національних економічних рахунків з метою включення екологічних та соціальних аспектів в процедури обліку, що охоплюють щонайменше допоміжні системи обліку природних ресурсів у всіх державах. Тобто Концепція сталого розвитку через визначений Порядок регламентує напрями комплексного обліку через удосконалення саме систем національних економічних рахунків держав на макрорівні.

Стосовно питань загального планування та раціонального використання земельних ресурсів передбачено в главі 10 Порядку, що в широкому розумінні мета цих заходів полягає в полегшенні виділення землі для тих видів використання, які забезпечують найбільш стійке отримання вигод, та сприяють переходу до раціонального та комплексного використання земельних ресурсів. При цьому слід враховувати екологічні, соціальні та економічні аспекти. Крім того, слід також враховувати питання, що стосуються земель, які знаходяться під охороною, а також права приватної власності.

Це означає, що крім врахування екологічних, соціальних та економічних аспектів використання земельних ресурсів за Концепцією сталого розвитку слід обов'язково враховувати питання встановлення прав на земельні ресурси, які також повинні бути розроблені як на макро-, так і на мікрорівні кожної держави. Це є можливим тільки через достовірне їх відображення в системі бухгалтерського обліку, яка повинна враховувати за основу відображення в обліку саме права на земельні ресурси, що забезпечить вирішення всіх проблемних аспектів щодо формування інформації про економічні, соціальні та екологічні аспекти, які зараз виникають через нерозвинутий в нашій державі інститут права власності на земельні ресурси та відсутність достовірного їх обліку.